

Марина Митрић,
Одељење за истраживање и развој
библиотечко-информационог система
- Матично одељење НБС

ПРЕГЛЕД ЗАКОНСКИХ ПРОПИСА КОЈИ РЕГУЛИШУ РАД ШКОЛСКИХ БИБЛИОТЕКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Предмет овог прегледа су законски прописи који регулишу рад школских библиотека у Републици Србији.

Циљ прегледа је систематизовање целокупне законске регулативе којом се уређује рад школских библиотека, као саставног дела образовно-васпитног система и као дела библиотечко-информационог система Србије.

Преглед је намењен библиотекарима матичних служби народних библиотека и библиотекарима школских библиотека.

Законским прописима којим се регулише оснивање и делатност основних и средњих школа регулисан је и рад школских библиотека, као саставног дела школа, док је законским прописима којим се регулише област библиотечко-информационе делатности, регулисан рад школских библиотека као дела јединственог библиотечко-информационог система Србије.

На рад школских библиотека примењују се прописи из области образовања – *Закон о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019) и подзаконска акта донета на основу њега, када је у питању простор и опрема школских библиотека, степен и врста школске спреме библиотекара, полагање стручних испита и стицање дозволе за рад (лиценце), стицање стручних звања, финансирање и програм рада стручног сарадника у школи - библиотекара.

Прописи из области библиотекарства примењују се у сегментима рада школских библиотека који се односе на стручни библиотечко-информациони рад. *Закон о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС, бр. 52/11)¹ и подзаконска акта донета на основу њега примењују се када су у питању: услови за обављање библиотечко-информационе делатности, инвентарисање, обрада, ревизија и отпис библиотечко-информационе грађе и извора, матичне функције у библиотекарству, надзор над стручним радом библиотека, стандарди за библиотеке, чување библиотечко-информационе грађе и извора, коришћење, позајмица и размена библиотечко-информационе грађе и

¹ Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије,
<http://www.nb.rs/pages/article.php?id=1453>

извора, дигитализација библиотечко-информационе грађе и извора. *Закон о старој и реткој библиотечкој грађи* (Сл. гласник РС, бр.52/11)² примењује се у области заштите културних добара, односно правне заштите старе и ретке књиге.

А. Прописи из области образовања³

І Основно образовање и васпитање

Чланом 104. *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019) прописано је да се број и просторни распоред јавних установа, према врсти и структури, планира актом о мрежи установа. Акт о мрежи јавних основних школа доноси скупштина јединице локалне самоуправе на основу критеријума које утврди Влада. У јединици локалне самоуправе у којој је у службеној употреби и језик и писмо националне мањине, односно у којој се образовно-васпитни рад изводи на језику и писму националне мањине, акт о мрежи јавних основних школа доноси се уз претходно прибављено мишљење националног савета националне мањине чији је језик и писмо у службеној употреби у јединици локалне самоуправе, односно чији се језик и писмо користи у образовно-васпитном раду.

Ставом 5. члана 104. прописано је да “сагласност на акт о мрежи јавних основних школа даје Министарство просвете”.

Члан 90. прописује да “установу може да оснује Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, национални савети националних мањина и друго правно или физичко лице. Према оснивачу, установа може да буде јавна установа или приватна установа. Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе је оснивач јавне установе. Оснивач приватне установе може да буде друго домаће и страно правно или физичко лице. Уколико има више оснивача приватне установе њихова међусобна права и обавезе уређују се уговором. Установа се може основати по моделу јавно-приватног партнерства за област образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује јавно-приватно партнерство и јавна својина. Установа може да почне са радом и обављањем делатности када се

² Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије, <http://www.nb.rs/pages/article.php?id=1453>

³ Закони и поједини подзаконски акти из области образовања, који се односе на рад школских библиотека, доступни су у електронском облику на сајту Министарства просвете Републике Србије, <http://www.mp.gov.rs/propisi>

утврди да испуњава услове за оснивање, почетак рада и обављање делатности, добије решење о верификацији и изврши упис у регистар надлежног органа.

Чланом 91. прописано је да установу може да оснује Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, ако: 1) постоји потреба за васпитањем и образовањем деце, образовањем и васпитањем ученика или образовањем одраслих на одређеном подручју; 2) има програм образовања и васпитања; 3) има обезбеђена средства за оснивање и рад. Друго правно или физичко лице може да оснује установу ако, осим услова из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, има гаранцију пословне банке да су обезбеђена средства у висини потребних средстава за циклус основног образовања.

Чланом 92. прописано је да установа може да почне са радом и да обавља делатност образовања и васпитања, ако испуњава услове за оснивање и има: 1) прописани простор, опрему и наставна, односно дидактичка средства; 2) наставнике, васпитаче и стручне сараднике у радном односу, односно изјаве сагласности наставника, васпитача и стручних сарадника да би засновали радни однос најкасније даном почетка рада установе; 3) уписане редовне ученике; 4) обезбеђене хигијенско-техничке услове (санитарне и противпожарне), у складу са прописима којима се уређује ова област. На основу члана 92. став 2. Министар просвете, науке и технолошког развоја донео је *Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе* (Просветни гласник, бр. 5/19), са пратећим *Нормативима школског простора, опреме и наставних средстава у основној школи*.

Чланом 94. прописано је да установа може да почне са радом када се утврди да испуњава услове за оснивање и почетак рада и обављање делатности и добије решење о верификацији. Захтев за верификацију подноси се и када се у установи врши статусна промена, мења седиште, односно објекат, организује рад у издвојеном одељењу, уводи нови образовни профил или остварује нови програм образовања и васпитања. Захтев за верификацију основне школе подноси се најкасније до 28. фебруара текуће школске године за наредну школску годину. О захтеву за верификацију установе одлучује Министарство најкасније у року од шест месеци од подношења уредног захтева.

Закон о основном образовању и васпитању (Службени гласник РС, бр. 55/13, 101/17, 27/2018-др. закон и 10/2019) у члану 50. утврђује обавезу школе да има школску библиотеку “Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом. Музичка и балетска школа има нототеку, а балетска школа и медијатеку“ (чл.50, став 5). Школска библиотека дефинисана је као “место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе” (чл.50, став 1). У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, серијске публикације и др.) и извори (став 2). Библиотека је дужна да у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике (став 3). Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима

и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота (чл.50, став 4).

Простор

На основу члана 92. став 2. актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19), донет је *Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе* (Службени гласник РС, бр. 5/19), којим се уређују ближи услови у погледу школског простора, опреме и наставних средстава које треба да испуњава основна школа за почетак рада и обављање делатности. *Нормативи школског простора, опреме и наставних средстава* одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Чланом 199. актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања* прописано је да се “подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења прописа на основу овог закона”. У складу са тим чланом, примењује се *Правилник о нормативу школског простора, опреме и наставних средстава за основну музичку школу* (Просветни гласник, бр. 19/1997).

Стручна спрема

Основ за регулисање питања стручне спреме стручних сарадника-библиотекара у основној школи налази се у члану 14. став 1. *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19), у коме се прописује да “у установи образовно-васпитни рад обављају: наставник, васпитач и стручни сарадник”.

Став 7. истог члана прописује да „образовно-васпитни рад обухвата наставне и ваннаставне активности установе којима се остварује програм образовања и васпитања и постижу прописани циљеви и стандарди постигнућа, у складу са овим и посебним законом“.

Члан 140. дефинише наставника, васпитача и стручног сарадника као “лице које је стекло одговарајуће високо образовање:

1. на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије) и то: 1) студије другог степена из научне, односно стручне области за одговарајући предмет, односно групе предмета; и 2) студије другог степена из области педагошких наука или интердисциплинарне, мултидисциплинарне, трансдисциплинарне студије другог степена које комбинују целине и одговарајуће научне, односно стручне области или области педагошких наука; Ово лице мора да има завршене студије првог степена из научне, односно стручне области за одговарајући предмет, односно групу предмета.

2. на основним студијама у трајању од најмање четири године, по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Став 4. дозвољава да „изузетно, наставник и васпитач јесте и лице са стеченим одговарајућим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске, односно струковне и специјалистичке струковне студије), студијама у трајању од три године или вишим образовањем“.

Члан 142. прописује да наставник, васпитач и стручни сарадник “мора да има образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина стечено на високошколској установи у току студија или након дипломирања, од најмање 30 бодова и шест бодова праксе у установи, у складу са европским системом преноса бодова”. Ово образовање наставник, васпитач и стручни сарадник је обавезан да стекне у року од једне, а највише две године од дана пријема у радни однос, као услов за полагање испита за лиценцу.

Став 4. истог члана 140. утврђује да наставник, васпитач и стручни сарадник који је у току студија положио испите из педагогије и психологије или је положио стручни испит, односно испит за лиценцу, сматра се да има тражено образовање из става 1.

Члан 143. утврђује стечено образовање наставника, васпитача и стручних сарадника. Када је образовање стечено у некој од република СФРЈ до 27. априла 1992. године, у Црној Гори до 16. јуна 2006. године или у Републици Српској, а врста образовања не одговара врсти образовања која је прописана чланом 140. овог закона, министар, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, решењем утврђује да ли је врста образовања одговарајућа за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника. Када је образовање стечено у систему војног школства, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује решењем министар. Када је образовање стечено у иностранству, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, на основу акта о признавању стране високошколске исправе и мишљења одговарајуће високошколске установе, утврђује решењем министар.

Стручне послове библиотекара, на основу члана 135. (ставови 7, 9, 10. и 11.), у школи обавља стручни сарадник – библиотекар, у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом – библиотекар и медијатекар, у музичкој школи – нототекар и медијатекар, а у школи за образовање одраслих – стручни сарадник - библиотекар.

Задаци стручног сарадника ближе су дефинисани у члану 138: “да, у оквиру своје надлежности, ради на: унапређивању образовно-васпитног рада у установи; праћењу, подстицању и пружању подршке укупном развоју детета и ученика у домену физичких, интелектуалних, емоционалних и социјалних капацитета и предлагању мера у интересу развоја и добробити детета; пружању стручне подршке васпитачу, наставнику и директору за: (1) стварање подстицајне средине за учење уз примену савремених научно заснованих сазнања; (2) јачање компетенција и професионални развој наставника, васпитача

и стручних сарадника; 3) развијање компетенција за остваривање циљева и општих исхода образовања и васпитања; 4) развоју инклузивности установе; 5) стручним пословима у заштити од насиља и стварању безбедне средине за развој деце и ученика, заштити од дискриминације и социјалне искључености деце, односно ученика; 6) праћењу и вредновању образовно-васпитног рада и предлагању мера за повећање квалитета образовно-васпитног рада; 7) остваривању сарадње са децом и ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима и другим запосленима у установи; 8) остваривању сарадње са надлежним установама, стручним удружењима и другим органима и организацијама; 9) координацији сарадње и обезбеђивању примене одлука савета родитеља установе и општинских савета родитеља; 10) спровођењу стратешких одлука Министарства у установи, у складу са својим описом посла.

Питање школске спреме стручних радника у основној школи ближе регулишу и иновирани *Правилник о изменама и допунама Правилника о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи* (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 13/18, 11/19) и *Правилник о допунама Правилника о степену и врсти образовања наставника у основној музичкој школи* (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 9/19). Донет је и *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом* (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 17/18).

Стручни сарадник остварује задатке на основу стандарда компетенција за стручне сараднике (још увек нису донети). У складу са чланом 138. став 3. актуелног Закона о основама образовања и васпитања програм свих облика рада стручних сарадника, доноси министар.

Правилник о Националном оквиру образовања и васпитања (Службени гласник РС, бр. 98/17) дефинише стандарде образовања и васпитања као скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања. У одељку Стандарди наведено је пет врста стандарда у оквиру образовног система Републике Србије (1. стандарди постигнућа ученика; 2. стандарди компетенција наставника; 3. стандарди компетенција директора; 4. стандарди квалитета рада установе; 5. стандарди квалитета уџбеника). Како у *Правилнику о Националном оквиру образовања и васпитања* нису посебно наведени стандарди компетенција за стручне сараднике, задаци стручних сарадника су, осим у чл.138 *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19), посебно дефинисани у *Правилнику о програму свих облика рада стручних сарадника* (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 5/12), као и у *Мерилима за вредновање услова за стицање звања која чине саставни део Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 81/2017, 48/2018).

Стручни испити и стручно усавршавање

Основ за утврђивање обавезе полагања стручног испита библиотекара у школи налази се у члану 144. став 1. актуелног *Закон о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19) којим се одређује да “послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља лице које има дозволу за рад (лиценцу)”. Став 3. истог члана утврђује да се послови наставника, васпитача и стручног сарадника без лиценце могу обављати најдуже 2 године од дана заснивања радног односа у установи.

Чланом 151. актуелног Закона регулисано је стручно усавршавање и професионални развој наставника, васпитача и стручног сарадника. Наставник, васпитач и стручни сарадник, са лиценцом и без лиценце, дужан је да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада и стицања, односно унапређивања компетенција потребних за рад, у складу са општим принципима и за постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа. План стручног усавршавања у складу са приоритетима установе ради остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа и приоритетима Министарства, доноси орган управљања установе. Податке о професионалном развоју наставник, васпитач и стручни сарадник чува у мапи професионалног развоја (портфолио). Приоритетне области за период од три године, облике стручног усавршавања, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања, услове, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања, стицање звања у току стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, образац уверења о савладаном програму, садржај портфолија и друга питања од значаја за стручно усавршавање, прописује министар.

Чланом 207. ближе су прецизирани услови за признавање лиценце лицима која су у складу са раније важећим прописима положила стручни испит у области образовања, односно признавање дела положеног испита лицима која су положила стручни испит у области библиотекарства (у зависности од датума заснивања радног односа и датума полагања испита). Сматра се да лиценцу има лице које је положило стручни испит у области образовања, а 25. јуна 2003. године није било у радном односу у установи. Сматра се да лиценцу има наставник, васпитач и стручни сарадник који је 25. јуна 2003. године био у радном односу у установи, а имао је прекид радног односа после овог датума, и положио стручни испит у области образовања до 25. јуна 2005. године. Сматра се да лиценцу има приправник – волонтер који се годину дана оспособљавао за самосталан образовно-васпитни рад у установи и који је положио стручни испит у области образовања до 25. јуна 2005. године. Наставнику, васпитачу и стручном сараднику који је пре заснивања радног односа у установи у Републици Србији положио стручни испит у области образовања по прописима Републике Црне Горе, положени стручни испит признаје се као лиценца, ако је тај испит положен до 16. јуна 2006. године. Наставнику, васпитачу и стручном сараднику који је пре заснивања радног односа у установи у Републици Србији положио стручни испит у области образовања и васпитања по прописима Републике Српске, положени стручни испит признаје се као лиценца, ако је тај

испит положен у време када је наставник, васпитач и стручни сарадник био у радном односу у Републици Српској. Стручном сараднику – библиотекару који нема положен стручни испит у области образовања, а има положен испит у области библиотекарства, на испиту за лиценцу признаје се одговарајући део положеног испита. Стручном сараднику – библиотекару који је први пут засновао радни однос у установи после 25. јуна 2003. године и положио стручни испит у области библиотекарства, на испиту за лиценцу не признаје се одговарајући део положеног испита. Наставник, васпитач и стручни сарадник који је први пут засновао радни однос у установи после 25. јуна 2003. године и који је положио стручни испит у области образовања до 25. јуна 2005. године, сматра се да нема лиценцу.

У складу са чланом 199.⁴ актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања*, примењује се *Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 22/05, 51/08, 88/15, 105/15, 48/16), којим се уређује програм увођења у посао, начин и поступак провере савладаности тог програма, као и програм за стицање дозволе за рад (лиценце), начин провере савладаности тог програма и полагање испита за лиценцу. *Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 81/2017, 48/2018) утврђени су: облици стручног усавршавања, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања. У члану 23. поменутог Правилника утврђено је да наставник, васпитач и стручни сарадник у оквиру норме непосредног рада са децом, ученицима и одраслима као и других облика рада има право и дужност да се стручно усавршава, као и право да одсуствује са рада, у складу са Законом и прописом донетим на основу њега. У оквиру пуног радног времена наставник, васпитач и стручни сарадник има 64 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, и то: 44 сата стручног усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности и 20 сати стручног усавршавања за које има право на плаћено одсуство. Сат похађања обуке стручног усавршавања има вредност бода. Наставник, васпитач и стручни сарадник дужан је да у току пет година оствари најмање 100 бодова из различитих облика стручног усавршавања ван установе, од чега најмање 80 бодова из одобрених програма стручног усавршавања.

Саставни део *Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 81/2017, 48/2018) су и *Мерила за вредновање услова за стицање звања*. Услови за стицање звања за васпитаче и стручне сараднике, до доношења стандарда компетенција, вреднују се у односу на: 1. Степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада у односу на области

⁴ Чланом 199. прописано је да се “подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења нових подзаконских аката на основу овог закона”.

”.

рада васпитача и стручних сарадника; 2. Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе. Показатељи остварености образовно-васпитних циљева стручних сарадника – библиотекара у школи *Правилником* су детаљно разрађени кроз области: уређеност фонда, сарадња са ученицима, сарадња са наставницима, информационо-документациони рад и културни и јавни рад. У оквиру поглавља Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе дефинисане су врсте активности за звања стручног сарадника – библиотекара у школи.

Чланом 33, став 1, тачка 24. *Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине* (Службени гласник РС, бр.99/09) прописано је да АП Војводина, преко својих органа у области основног образовања и васпитања, образује комисију и организује полагање испита за лиценцу за наставнике, васпитаче и стручне сараднике. Ови послови обављају се на јединствен начин и под једнаким условима, које у складу са законом, прописије надлежни министар за целу територију Републике Србије.

Нови *Закон о основном образовању и васпитању* (Службени гласник РС, бр.55/13, 101/17) у чл.26. ст.2, тач.8 и 10 утврђује да развојни план установе садржи и план стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и директора, као и план напредовања и стицања звања наставника и стручних сарадника.

Број стручних сарадника - библиотекара у основној школи

Број стручних сарадника - библиотекара у основној школи одређен је чланом 11. *Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 36/15, 72/15, 45/18) у зависности од броја одељења. Правилник је у примени од школске 2015/2016.године, а измене од школске 2018/2019. године.

Школа до 24 одељења има 0,5 извршилаца на пословима библиотекара. Школа од 25 до 64 одељења има 1 извршиоца на пословима библиотекара, а школа од 65 и више одељења има 2 извршиоца на пословима библиотекара.

Измене: Школа од 25 до 43 одељења има 1 извршиоца на пословима библиотекара, а школа од 44 до 64 одељења има 1,5 извршилаца на пословима библиотекара.

На основне музичке и балетске школе примењује се *Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања и васпитања* (Службени гласник РС“, број 41/19). Број извршилаца на пословима стручног сарадника и других запослених у школи утврђује се на основу броја извршилаца у настави (класа индивидуалне и групне наставе, корепетитора, наставника општеобразовних предмета), броја ученика и броја obroка, величине и врсте школског простора, начина грејања и површине која се греје. За признавање другачијег броја извршилаца, школа се обраћа Министарству, ради добијања сагласности. У члану 12. број нототекара-медијатекара утврђен је на следећи начин:

Школа од 18 до 28 извршилаца у настави (класе индивидуалне и групне наставе, корепетитори, наставници ООН) има 0,5 извршилаца на пословима нототекара или медијатекара. Школа од 29 до 63 извршилаца у настави има 1 извршиоца на пословима нототекара или медијатекара. Школа од 64 и више извршилаца у настави има 2 извршиоца на пословима нототекара или медијатекара. Школа за музичке таленте има 0,5 извршилаца на пословима нототекара и 0,5 извршилаца на пословима медијатекара/библиотекара.

Програм рада библиотекара у основној школи

Основ за доношење програма рада библиотекара налази се у члану 138. став 3 актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019), који прописује да програм свих облика рада стручних сарадника, доноси министар.

У складу са чланом 199⁵. актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања* примењује се *Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника* (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 5/12), којим се утврђује програм свих облика рада стручних сарадника у установама образовања и васпитања, укључујући и школског библиотекара, нототекара и медијатекара. Уз овај правилник одштампан је Програм свих облика рада стручних сарадника и чини његов саставни део.

Нови *Закон о основном образовању и васпитању* (Службени гласник РС, бр. 55/13, 101/17) у чл. 50, ст.6 утврђује да је програм рада школске библиотеке саставни део школског програма.

Актуелни *Закон о основама система образовања и васпитања* у члану 160. утврђује норму непосредног рада наставника, васпитача и стручног сарадника. Стручни сарадник у установи у оквиру пуног радног времена у току радне недеље остварује 30 сати свих облика непосредног рада са децом, ученицима, наставницима, васпитачима, педагошким асистентима, родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика и другим сарадницима. Структуру и распоред обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада. Структура и

⁵ Чланом 199. прописано је да се “подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења нових подзаконских аката на основу овог закона”.

распоред обавеза наставника у погледу свих облика непосредног рада са ученицима може да се утврди тако да буду различити у оквиру радних недеља.

Став 6. члана 160. овлашћује министра просвете да прописује норму свих облика непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру недељног пуног радног времена и на годишњем нивоу, као и број сати образовно-васпитног рада који се додатно може распоредити на друге извршиоце.

Члан 159. утврђује да пуно радно време запосленог у установи износи 40 сати недељно. Непуно радно време запосленог у установи, у смислу овог закона, јесте радно време краће од пуног радног времена. Наставнику, васпитачу и стручном сараднику сваке школске године директор решењем утврђује статус у погледу рада са пуним или непуним радним временом, на основу програма образовања и васпитања, годишњег плана рада и поделе часова за извођење обавезних предмета и изборних програма и активности, у складу са планом и програмом наставе и учења.

II Средње образовање и васпитање

Чланом 104. *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019) прописано је да се број и просторни распоред јавних установа према врсти и структури, планира актом о мрежи установа.

Став 8. и 9. истог члана прописује да Влада утврђује критеријуме и на основу њих доноси акт о мрежи јавних средњих школа. Став 10. прописује да акт о мрежи јавних средњих школа на територији Аутономне покрајине Војводине доноси надлежни орган аутономне покрајине уз примену критеријума из става 8. члана 104.

Члан 90. прописује да “установу може да оснује Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, национални савети националних мањина и друго правно или физичко лице. Према оснивачу, установа може да буде јавна установа или приватна установа. Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе је оснивач јавне установе. Оснивач приватне установе може да буде друго домаће и страно правно или физичко лице. Уколико има више оснивача приватне установе њихова међусобна права и обавезе уређују се уговором. Установа се може основати по моделу јавно-приватног партнерства за област образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује јавно-приватно партнерство и јавна својина. Установа може да почне са радом и обављањем делатности када се утврди да испуњава услове за оснивање, почетак рада и обављање делатности, добије решење о верификацији и изврши упис у регистар надлежног органа.

Чланом 91. прописано је да установу може да оснује Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, ако: 1) постоји потреба за васпитањем и образовањем деце, образовањем и васпитањем ученика или образовањем одраслих на одређеном подручју; 2) има програм образовања и васпитања; 3) има обезбеђена средства за оснивање и рад. Друго правно или физичко лице може да оснује установу ако, осим услова из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, има гаранцију пословне банке да су обезбеђена средства у висини потребних средстава за трајање програма средњег образовања и васпитања.

Чланом 92. прописано је да установа може да почне са радом и да обавља делатност образовања и васпитања, ако испуњава услове за оснивање и има: 1) прописани простор, опрему и наставна, односно дидактичка средства; 2) наставнике, васпитаче и стручне сараднике у радном односу, односно изјаве сагласности наставника, васпитача и стручних сарадника да би засновали радни однос најкасније даном почетка рада установе; 3) уписане редовне ученике; 4) обезбеђене хигијенско-техничке услове (санитарне и противпожарне), у складу са прописима којима се уређује ова област.

Чланом 94. прописано је да установа може да почне са радом када се утврди да испуњава услове за оснивање и почетак рада и обављање делатности и добије решење о верификацији. Захтев за верификацију подноси се и када се у установи врши статусна промена, мења седиште, односно објекат, организује рад у издвојеном одељењу, уводи нови образовни профил или остварује нови програм образовања и васпитања. Захтев за верификацију подноси се за средњу школу најкасније до 31. децембра за наредну школску годину. О захтеву за верификацију установе одлучује Министарство најкасније у року од шест месеци од подношења уредног захтева.

Простор

Примењују се правилници донети на основу актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019) и раније донети правилници ако нису у супротности са овим законом.

1. *Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма заједничких предмета у стручним школама за образовне профиле трећег и четвртог степена стручне спреме (и нормативи)* (Просветни гласник, бр. 7/91).

Нормативима овог правилника ближе су одређени просторни услови, нормативи техничке опреме и структура књижног фонда библиотеке-медијатеке у стручним школама.

2. *Правилник о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за гимназију (и нормативи)* (Просветни гласник, бр. 5/90, 11/17).

Нормативима овог правилника регулишу се просторни услови и неопходна опрема за рад гимназија.

Правилници којима се одређују ближи услови у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање делатности средњих стручних школа за поједине делатности:

1. *Правилник о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле III и IV степена у стручним школама за природно-математичко подручје рада (и нормативи)* (Просветни гласник, бр. 8/91)
2. *Правилник о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставног плана и програма за образовни профил телефониста, телепринтериста и радио-оператер – манипулант у трогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада саобраћај за лица оштећеног вида* (Просветни гласник, бр. 5/05)
3. *Правилник о ближним условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил техничар за рециклажу* (Просветни гласник, бр. 4/09)
4. *Правилник о ближним условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил златар* (Просветни гласник, бр. 8/09)
5. *Правилник о ближним условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовне профиле столар и техничар за обликовање намештаја и ентеријера* (Просветни гласник, бр. 8/09)
6. *Правилник о ближним условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил стилиста сарадник* (Просветни гласник, бр. 2/11)

7. *Правилник о ближним условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил техничар за фитнес и заштиту здравља (Просветни гласник, бр. 2/11)*
8. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил електротехничар информационих технологија (Просветни гласник, бр. 9/14)*
9. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Личне услуге (Просветни гласник, бр. 16/15)*
10. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Економија, право и администрација (Просветни гласник, бр. 16/15, 7/16, 9/19)*
11. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Електротехника (Просветни гласник, бр. 16/15, 10/16, 11/17, 4/18)*
12. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране (Просветни гласник, бр. 16/15, 10/16, 13/18)*
13. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Геодезија и грађевинарство (Просветни гласник, бр. 16/15, 13/18, 10/19)*
14. *ПРАВИЛНИК о ближним условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма*

образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Текстилство и кожарство (Просветни гласник, бр. 16/15, 2/17, 14/18, 9/19)

15. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Трговина, угоститељство и туризам (Просветни гласник, бр. 16/15, 2/17)*
16. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Саобраћај (Просветни гласник, бр. 16/15, 11/17, 13/18, 7/19)*
17. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Хидрометеорологија (Просветни гласник, бр. 16/15)*
18. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Хемија, неметали и графичарство (Просветни гласник, бр. 16/15, 21/15, 14/18, 7/19)*
19. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Здравство и социјална заштита (Просветни гласник, бр. 17/15, 21/15, 5/19, 10/19)*
20. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Геологија, рударство и металургија (Просветни гласник, бр. 17/15, 8/17, 11/17)*

21. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Шумарство и обрада дрвета (Просветни гласник, бр. 17/15, 7/16, 4/18)*
22. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Машињство и обрада метала (Просветни гласник, бр. 17/15, 7/16, 13/16, 4/17, 5/17, 11/17, 4/18, 13/18)*
23. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним школама у подручју рада Култура, уметност и јавно информисање (Просветни гласник, бр. 18/15, 2/17)*
24. *ПРАВИЛНИК о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете у стручним школама које остварују наставни план и програм за образовни профил техничар мехатронике (Просветни гласник, бр. 20/15)*

Стручна спрема

Основ за регулисање питања стручне спреме стручних сарадника-библиотекара у средњој школи налази се у члану 14. став 1. *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19), у коме се прописује да “у установи образовно-васпитни рад обављају: наставник, васпитач и стручни сарадник”.

Став 7. истог члана прописује да „образовно-васпитни рад обухвата наставне и ваннаставне активности установе којима се остварује програм образовања и васпитања и постижу прописани циљеви и стандарди постигнућа, у складу са овим и посебним законом“.

Члан 140. дефинише наставника, васпитача и стручног сарадника као “лице које је стекло одговарајуће високо образовање:

1. на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије) и то: 1) студије другог степена из научне, односно стручне области за одговарајући предмет, односно групе предмета; и 2) студије другог степена из области педагошких наука или

интердисциплинарне, мултидисциплинарне, трансдисциплинарне студије другог степена које комбинују целине и одговарајуће научне, односно стручне области или области педагошких наука; Ово лице мора да има завршене студије првог степена из научне, односно стручне области за одговарајући предмет, односно групу предмета.

2. на основним студијама у трајању од најмање четири године, по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Став 4. дозвољава да „изузетно, наставник и васпитач јесте и лице са стеченим одговарајућим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске, односно струковне и специјалистичке струковне студије), студијама у трајању од три године или вишим образовањем“.

Члан 142. прописује да наставник, васпитач и стручни сарадник “мора да има образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина стечено на високошколској установи у току студија или након дипломирања, од најмање 30 бодова и шест бодова праксе у установи, у складу са европским системом преноса бодова”. Ово образовање наставник, васпитач и стручни сарадник је обавезан да стекне у року од једне, а највише две године од дана пријема у радни однос, као услов за полагање испита за лиценцу.

Став 4. истог члана 140. утврђује да наставник, васпитач и стручни сарадник који је у току студија положио испите из педагогије и психологије или је положио стручни испит, односно испит за лиценцу, сматра се да има тражено образовање из става 1.

Члан 143. утврђује стечено образовање наставника, васпитача и стручних сарадника. Када је образовање стечено у некој од република СФРЈ до 27. априла 1992. године, у Црној Гори до 16. јуна 2006. године или у Републици Српској, а врста образовања не одговара врсти образовања која је прописана чланом 140. овог закона, министар, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, решењем утврђује да ли је врста образовања одговарајућа за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника. Када је образовање стечено у систему војног школства, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује решењем министар. Када је образовање стечено у иностранству, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, на основу акта о признавању стране високошколске исправе и мишљења одговарајуће високошколске установе, утврђује решењем министар.

Стручне послове библиотекара, на основу члана 135. (ставови 7, 9, 10. и 11.), у школи обавља стручни сарадник – библиотекар, у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом – библиотекар и медијатекар, у музичкој школи – нототекар и медијатекар, а у школи за образовање одраслих – стручни сарадник - библиотекар.

Задаци стручног сарадника ближе су дефинисани у члану 138: “да, у оквиру своје надлежности, ради на: унапређивању образовно-васпитног рада у установи; праћењу, подстицању и пружању подршке укупном развоју детета и

ученика у домену физичких, интелектуалних, емоционалних и социјалних капацитета и предлагању мера у интересу развоја и добробити детета; пружању стручне подршке васпитачу, наставнику и директору за: (1) стварање подстицајне средине за учење уз примену савремених научно заснованих сазнања; (2) јачање компетенција и професионални развој наставника, васпитача и стручних сарадника; (3) развијање компетенција за остваривање циљева и општих исхода образовања и васпитања; 4) развоју инклузивности установе; 5) стручним пословима у заштити од насиља и стварању безбедне средине за развој деце и ученика, заштити од дискриминације и социјалне искључености деце, односно ученика; б) праћењу и вредновању образовно-васпитног рада и предлагању мера за повећање квалитета образовно-васпитног рада; 7) остваривању сарадње са децом и ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима и другим запосленима у установи; 8) остваривању сарадње са надлежним установама, стручним удружењима и другим органима и организацијама; 9) координацији сарадње и обезбеђивању примене одлука савета родитеља установе и општинских савета родитеља; 10) спровођењу стратешких одлука Министарства у установи, у складу са својим описом посла.

Стручни сарадник остварује задатке на основу стандарда компетенција за стручне сараднике (још увек нису донети). У складу са чланом 138. став 3. актуелног Закона о основама образовања и васпитања програм свих облика рада стручних сарадника, доноси министар.

Правилник о Националном оквиру образовања и васпитања (Службени гласник РС, бр. 98/17) дефинише стандарде образовања и васпитања као скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања. У одељку Стандарди наведено је пет врста стандарда у оквиру образовног система Републике Србије (1. стандарди постигнућа ученика; 2. стандарди компетенција наставника; 3. стандарди компетенција директора; 4. стандарди квалитета рада установе; 5. стандарди квалитета уџбеника). Како у *Правилнику о Националном оквиру образовања и васпитања* нису посебно наведени стандарди компетенција за стручне сараднике, задаци стручних сарадника су, осим у чл.138 *Закона о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19), посебно дефинисани у *Правилнику о програму свих облика рада стручних сарадника* (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 5/12), као и у *Мерилима за вредновање услова за стицање звања која чине саставни део Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 81/2017, 48/2018).

На основу члана 199. актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања* (“подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују се ако нису у супротности са овим законом, до доношења прописа на основу овог закона”), питање стручне спреме стручних сарадника у гимназијама и стручним школама прописују и раније донети правилници.

1. *Правилник о степену и врсти образовања наставника из општеобразовних предмета, стручних сарадника и васпитача у стручним школама* (Просветни гласник, бр. 8/15, 11/16, 13/16, 2/17, 13/18, 7/19)
2. *Правилник о врсти стручне спреме наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у гимназији* (Просветни гласник, бр. 5/90, 5/91, 1/92, 3/94, 7/96, 7/98, 3/99, 4/99, 3/03, 4/04, 11/04, 5/05, 1/07, 8/11, 2/13, 4/13, 15/13, 11/16, 2/17, 11/17, 13/18, 7/19)
3. *Правилник о врсти стручне спреме наставника, стручних сарадника и сарадника у настави за образовни профил техничар специјалиста за предмет нафтних деривата* (Просветни гласник, бр. 2/96)
4. *Правилник о врсти образовања наставника и стручних сарадника у Рачунарској гимназији у Београду* (Просветни гласник, бр. 26/05, 2/13)
5. *Правилник о врсти стручне спреме наставника, стручних сарадника и сарадника у настави у средњим школама које остварују наставне планове и програме за наглуве и глуве ученике* (Просветни гласник, бр. 1/97, 9/98, 24/04, 2/09)
6. *Правилник о врсти стручне спреме наставника, стручних сарадника и сарадника у настави у Школи за основно и средње образовање "Вожд" у Београду* (Просветни гласник, бр. 11/97, 3/05, 4/09, 2/17)
7. *Правилник о врсти образовања наставника и стручних сарадника у гимназији информатичког смера по програму огледа* (Просветни гласник, бр. 4/06, 2/08)
8. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Трговина, угоститељство и туризам* (Просветни гласник, бр. 5/15, 16/15, 18/15, 11/16, 13/18)
9. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране* (Просветни гласник, бр. 5/15, 10/16, 2/17, 13/18)
10. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Хемија, неметали и графичарство* (Просветни гласник, бр. 8/15, 16/15, 18/15, 11/16, 2/17, 13/18, 18/18, 7/19)
11. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Геологија, рударство и металургија* (Просветни гласник, бр. 8/15, 18/15)

12. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Текстилство и кожарство* (Просветни гласник, бр. 8/15, 18/15, 7/17, 9/19)
13. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Електротехника* (Просветни гласник, бр. 8/15, 11/16, 2/17, 8/17, 4/18, 13/18)
14. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Личне услуге* (Просветни гласник, бр. 16/15)
15. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Економија, право и администрација* (Просветни гласник, бр. 16/15, 11/16, 2/17, 1/19, 9/19)
16. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Хидрометеорологија* (Просветни гласник, бр. 16/15)
17. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Шумарство и обрада дрвета* (Просветни гласник, бр. 16/15, 11/16, 2/17, 4/18, 13/18)
18. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Геодезија и грађевинарство* (Просветни гласник, бр. 16/15, 10/19)
19. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Машињство и обрада метала* (Просветни гласник, бр. 16/15, 11/16, 2/17, 3/17, 8/17, 4/18, 18/18, 1/19, 9/19)
20. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Култура, уметност и јавно информисање* (Просветни гласник, бр. 16/15, 11/16, 9/19)
21. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Саобраћај* (Просветни гласник, бр. 16/15, 2/17, 8/17, 16/18, 4/19, 7/19, 9/19)
22. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Личне услуге* (Просветни гласник, бр. 16/15)

23. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама које остварују наставни план и програм за образовни профил техничар мехатронике* (Просветни гласник, бр. 20/15, 1/17)
24. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама које остварују наставни план и програм за образовни профил златар* (Просветни гласник, бр. 20/15)
25. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада Здравство и социјална заштита* (Просветни гласник, бр. 11/16, 13/18)
26. *Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама за ученике лако ментално ометене у развоју* (Просветни гласник, бр. 11/16)

Стручни испити и стручно усавршавање

Основ за утврђивање обавезе полагања стручног испита библиотекара у школи налази се у члану 144. став 1. актуелног *Закон о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/17, 27/18 - др. закон и 10/19) којим се одређује да “послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља лице које има дозволу за рад (лиценцу)”. Став 3. истог члана утврђује да се послови наставника, васпитача и стручног сарадника без лиценце могу обављати најдуже 2 године од дана заснивања радног односа у установи.

Чланом 151. актуелног Закона регулисано је стручно усавршавање и професионални развој наставника, васпитача и стручног сарадника. Наставник, васпитач и стручни сарадник, са лиценцом и без лиценце, дужан је да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада и стицања, односно унапређивања компетенција потребних за рад, у складу са општим принципима и за постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа. План стручног усавршавања у складу са приоритетима установе ради остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа и приоритетима Министарства, доноси орган управљања установе. Податке о професионалном развоју наставник, васпитач и стручни сарадник чува у мапи професионалног развоја (портфолио). Приоритетне области за период од три године, облике стручног усавршавања, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања, услове, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања, стицање звања у току стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, образац уверења о савладаном програму, садржај портфолија и друга питања од значаја за стручно усавршавање, прописује министар.

Чланом 207. ближе су прецизирани услови за признавање лиценце лицима која су у складу са раније важећим прописима положила стручни испит у

области образовања, односно признавање дела положеног испита лицима која су положила стручни испит у области библиотекарства (у зависности од датума заснивања радног односа и датума полагања испита). Сматра се да лиценцу има лице које је положило стручни испит у области образовања, а 25. јуна 2003. године није било у радном односу у установи. Сматра се да лиценцу има наставник, васпитач и стручни сарадник који је 25. јуна 2003. године био у радном односу у установи, а имао је прекид радног односа после овог датума, и положио стручни испит у области образовања до 25. јуна 2005. године. Сматра се да лиценцу има приправник – волонтер који се годину дана оспособљавао за самосталан образовно-васпитни рад у установи и који је положио стручни испит у области образовања до 25. јуна 2005. године. Наставнику, васпитачу и стручном сараднику који је пре заснивања радног односа у установи у Републици Србији положио стручни испит у области образовања по прописима Републике Црне Горе, положени стручни испит признаје се као лиценца, ако је тај испит положен до 16. јуна 2006. године. Наставнику, васпитачу и стручном сараднику који је пре заснивања радног односа у установи у Републици Србији положио стручни испит у области образовања и васпитања по прописима Републике Српске, положени стручни испит признаје се као лиценца, ако је тај испит положен у време када је наставник, васпитач и стручни сарадник био у радном односу у Републици Српској. Стручном сараднику – библиотекару који нема положен стручни испит у области образовања, а има положен испит у области библиотекарства, на испиту за лиценцу признаје се одговарајући део положеног испита. Стручном сараднику – библиотекару који је први пут засновао радни однос у установи после 25. јуна 2003. године и положио стручни испит у области библиотекарства, на испиту за лиценцу не признаје се одговарајући део положеног испита. Наставник, васпитач и стручни сарадник који је први пут засновао радни однос у установи после 25. јуна 2003. године и који је положио стручни испит у области образовања до 25. јуна 2005. године, сматра се да нема лиценцу.

У складу са чланом 199.⁶ актуелног *Закона о основама система образовања и васпитања*, примењује се *Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 22/05, 51/08, 88/15, 105/15, 48/16), којим се уређује програм увођења у посао, начин и поступак провере савладаности тог програма, као и програм за стицање дозволе за рад (лиценце), начин провере савладаности тог програма и полагање испита за лиценцу. *Правилником о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 81/2017, 48/2018) утврђени су: облици стручног усавршавања, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања. У члану 23. поменутог Правилника утврђено је да наставник,

⁶ Чланом 199. прописано је да се “подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења нових подзаконских аката на основу овог закона”.

”.

васпитач и стручни сарадник у оквиру норме непосредног рада са децом, ученицима и одраслима као и других облика рада има право и дужност да се стручно усавршава, као и право да одсуствује са рада, у складу са Законом и прописом донетим на основу њега. У оквиру пуног радног времена наставник, васпитач и стручни сарадник има 64 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, и то: 44 сата стручног усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности и 20 сати стручног усавршавања за које има право на плаћено одсуство. Сат похађања обуке стручног усавршавања има вредност бода. Наставник, васпитач и стручни сарадник дужан је да у току пет година оствари најмање 100 бодова из различитих облика стручног усавршавања ван установе, од чега најмање 80 бодова из одобрених програма стручног усавршавања.

Саставни део *Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* (Службени гласник РС, бр. 81/2017, 48/2018) су и *Мерила за вредновање услова за стицање звања*. Услови за стицање звања за васпитаче и стручне сараднике, до доношења стандарда компетенција, вреднују се у односу на: 1. Степен остварености образовно-васпитних циљева у односу на почетно стање и услове рада у односу на области рада васпитача и стручних сарадника; 2. Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе. Показатељи остварености образовно-васпитних циљева стручних сарадника – библиотекара у школи *Правилником* су детаљно разрађени кроз области: уређеност фонда, сарадња са ученицима, сарадња са наставницима, информационо-документациони рад и културни и јавни рад. У оквиру поглавља *Иницирање и учествовање у подизању квалитета педагошке праксе* дефинисане су врсте активности за звања стручног сарадника – библиотекара у школи.

Нови *Закон о средњем образовању и васпитању* (Службени гласник РС, бр.55/13, 101/17) у чл.9. ст.3, тач.11 и 12 утврђује да развојни план установе садржи и план стручног усавршавања наставника, директора, стручних сарадника и других запослених у школи, као и план напредовања и стицања звања наставника, стручних сарадника и васпитача.

Број стручних сарадника - библиотекара у средњој школи

Број стручних сарадника - библиотекара у средњој школи одређен је чланом 9. *Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 72/15, 45/18) у зависности од броја одељења. Правилник је у примени од школске 2015/2016.године, а измене од школске 2018/2019. године.

Школа до 11 одељења има 0,5 извршиоца на пословима библиотекара, а школа од 12 до 15 одељења има по 0,1 извршиоца више на пословима библиотекара по сваком одељењу преко 11. Школа од 16 до 24 одељења има једног библиотекара. Школа са 25 и више одељења има по 0,0417 извршиоца на пословима библиотекара више по сваком одељењу преко 24, а највише 2 библиотекара.

Измене: Школа до 15 одељења има 0,5 извршилаца на пословима библиотекара. Школа од 16 до 32 одељења има 1 извршиоца на пословима библиотекара. Школа од 33 до 42 одељења има 1,5 извршилаца на пословима библиотекара. Школа са 43 и више одељења има 2 извршиоца на пословима библиотекара.

На средње музичке и балетске школе примењује се *Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања и васпитања (Службени гласник РС, број 41/19)*. Број извршилаца на пословима стручног сарадника и других запослених у школи утврђује се на основу броја извршилаца у настави (класа индивидуалне и групне наставе, корепетитора, наставника општеобразовних предмета), броја ученика и броја obroка, величине и врсте школског простора, начина грејања и површине која се греје. За признавање другачијег броја извршилаца, школа се обраћа Министарству, ради добијања сагласности. У члану 12. број нототекара-медијатекара утврђен је на следећи начин:

Школа од 18 до 28 извршилаца у настави (класе индивидуалне и групне наставе, корепетитори, наставници ООН) има 0,5 извршилаца на пословима нототекара или медијатекара. Школа од 29 до 63 извршилаца у настави има 1 извршиоца на пословима нототекара или медијатекара. Школа од 64 и више извршилаца у настави има 2 извршиоца на пословима нототекара или медијатекара. Школа за музичке таленте има 0,5 извршилаца на пословима нототекара и 0,5 извршилаца на пословима медијатекара/библиотекара.

Програм рада библиотекара у средњој школи

Основ за доношење програма рада библиотекара налази се у члану 138. став 3 актуелног *Закон о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019)*, који прописује да програм свих облика рада стручних сарадника, доноси министар.

У складу са чланом 199⁷. актуелног *Закон о основама система образовања и васпитања* примењује се *Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 5/12)*, којим се утврђује програм свих облика рада стручних сарадника у установама образовања и васпитања, укључујући и школског библиотекара, нототекара и медијатекара. Уз овај правилник одштампан је Програм свих облика рада стручних сарадника и чини његов саставни део.

Актуелни *Закон о основама система образовања и васпитања* у члану 160. утврђује норму непосредног рада наставника, васпитача и стручног

⁷ Чланом 199. прописано је да се “подзаконски акти донети до ступања на снагу овог закона примењују ако нису у супротности са овим законом, до доношења нових подзаконских аката на основу овог закона”.

сарадника. Стручни сарадник у установи у оквиру пуног радног времена у току радне недеље остварује 30 сати свих облика непосредног рада са децом, ученицима, наставницима, васпитачима, педагошким асистентима, родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика и другим сарадницима. Структуру и распоред обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада. Структура и распоред обавеза наставника у погледу свих облика непосредног рада са ученицима може да се утврди тако да буду различити у оквиру радних недеља.

Став 6. члана 160. овлашћује министра просвете да прописује норму свих облика непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру недељног пуног радног времена и на годишњем нивоу, као и број сати образовно-васпитног рада који се додатно може распоредити на друге извршиоце.

Члан 159. утврђује да пуно радно време запосленог у установи износи 40 сати недељно. Непуно радно време запосленог у установи, у смислу овог закона, јесте радно време краће од пуног радног времена. Наставнику, васпитачу и стручном сараднику сваке школске године директор решењем утврђује статус у погледу рада са пуним или непуним радним временом, на основу програма образовања и васпитања, годишњег плана рада и поделе часова за извођење обавезних предмета и изборних програма и активности, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Б. Прописи у области библиотечко-информационе делатности⁸

У области библиотекарства основним законом који утврђује услове и начин остваривања библиотечко-информационе делатности, *Законом о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11), постављени су основи за оснивање и делатност библиотека. Овим законом уређују се општи интерес, услови и ресурси за обављање библиотечко-информационе делатности, циљеви развоја библиотечко-информационе делатности, библиотечко-информациони систем, права и слободе корисника, оснивање и типови библиотека, начин финансирања библиотека из јавних средстава, основе националног система узајамне каталогизације, матичне функције у библиотечко-информационој делатности, положај Народне библиотеке Србије као централне националне библиотеке и Библиотеке Матице

⁸ Закони и прописи из области библиотечко-информационе делатности доступни су у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије:
<http://www.nb.rs/pages/article.php?id=1453> (закони)
<http://www.nb.rs/pages/article.php?id=1485> (подзаконски акти)
<http://www.nb.rs/pages/article.php?id=1483> (стручна упутства)

српске као установе културе од националног значаја, као и друга питања од важности за библиотечко-информациону делатност.

Библиотечко-информациони систем Републике Србије

У члану 9. став 1. дефинисан је библиотечко-информациони систем Републике Србије као “скуп функционално повезаних библиотека које примењују јединствене стандарде и омогућују проток публикација и информација”, а у ставу 2. наведени су сви његови чиниоци. Школске библиотеке, као чинилац библиотечко-информационог система наведене су у тачки 7: “мрежа свих других типова библиотека и информационих центара у Републици Србији: школске, високошколске и универзитетске библиотеке, библиотеке научно-истраживачких института и установа и специјалне библиотеке”.

У члану 13. утврђени су типови библиотека, према садржају библиотечко-информационе грађе и извора и према профилу корисника: “национална библиотека, јавна библиотека, школска библиотека, високошколска библиотека, универзитетска библиотека, библиотека научноистраживачког института и установе, специјална библиотека, као и информациони центри при другим установама, организацијама или удружењима”.

Члан 14. утврђује оснивање библиотека. У ставу 2, члан 14. прописује обавезу васпитно-образовне установе “да организује школску, високошколску, универзитетску библиотеку” и да “обезбеди све потребне услове за њен рад”.

У члану 15. став 2. прописано је да “испуњеност услова за обављање библиотечко-информационе делатности утврђује министарство надлежно за културу, на основу мишљења надлежне матичне библиотеке”, а став 3. прецизира да ове послове “на територији аутономне покрајине обавља надлежни орган аутономне покрајине, као поверени посао”.

Ближе услове за обављање библиотечко-информационе делатности, на основу члана 12, став 4. прописује министар надлежан за културу.

Чланом 20. прописано је да се “о развоју библиотека и унапређењу стручног рада библиотека у Републици Србији стара Народна библиотека Србије као централна матична библиотека, у сарадњи са Библиотеком Матице српске, као и друге библиотеке које обављају матичне функције”.

Члан 50, у целини посвећен школским библиотекама, у ставу 3. посебно дефинише школске библиотеке као “део јединственог библиотечко-информационог система Републике Србије”.

Матичне функције

Законом о библиотечко-информационој делатности (Сл. гласник РС бр. 52/11) утврђен је законски основ за остваривање матичних функција у

библиотечко-информационој делатности, као функција кроз коју се остварује јединство библиотечко-информационе делатности за све типове библиотека у Србији. Чланом 22. прописано је обављање матичних функција “ради трајног и систематског рада на развоју и унапређивању библиотечко-информационе делатности у Републици Србији”.

Ставом 2. члана 22. матичне функције су ближе дефинисане као: учешће у свеукупном развоју библиотечко-информационе делатности у Републици Србији, учешће у изградњи јединствене националне мреже библиотека, учешће у изградњи јединственог националног библиографско-информационог система, вођење регистра библиотека за подручје матичних библиотека и других евалуационих евиденција, пружање стручне помоћи и инструкторски рад са запосленима у библиотекама, надзор над стручним радом библиотека, старање о сталном стручном усавршавању библиотечко-информационих стручњака, праћење стања и проучавање потреба и услова рада у библиотекама, предлагање мера за унапређење рада и развоја библиотека и учешће у изради предлога дугорочне стратегије развоја библиотека, краткорочних програма и пројеката.

У складу са ставом 3. члана 22. Народна библиотека Србије обавља матичне функције за све библиотеке на територији Републике Србије, у сарадњи са Библиотеком Матице српске која обавља матичне функције на територији АП Војводине.

Став 4. члана 22. прописује да се “обављање матичних функција и мрежа матичних библиотека Републике Србије утврђују решењем о одређивању библиотека које обављају матичне функције, које на предлог Народне библиотеке Србије, односно Библиотеке Матице српске, доноси министар надлежан за културу, односно надлежни орган аутономне покрајине – као поверени посао”. У складу са тим донети су *Решење о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр.122/12) и *Решење о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационој делатности на територији АП Војводине* (Сл.гласник АПВ бр.27/12).

Надзор над стручним радом

Када је реч о школским библиотекама, треба разликовати инспекцијски и стручно-педагошки надзор над радом установа, од надзора над стручним радом школске библиотеке.

Инспекцијски и стручно-педагошки надзор над радом установа, у складу са *Законом о основама система образовања и васпитања* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018 - други закони и 10/2019) врши Министарство просвете. Послове стручно-педагошког надзора у складу са чланом 170. врши просветни саветник.

Надзор над стручним радом школске библиотеке (односно над стручним библиотечко-информационим радом библиотекара у школи), у складу са актуелним *Законом о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11), врши библиотека којој је поверено вршење матичних функција. Члан

25. став 3. поменутог Закона утврђује да “надзор над стручним радом других јавних библиотека, школских библиотека, високошколских библиотека, библиотека научноистраживачких института и установа и специјалних библиотека врши библиотека којој је поверено вршење матичних функција, као поверени посао.” Став 4. члана 25. прописује да је библиотека “дужна да матичној библиотеци, на њен захтев, достави податке потребне за обављање надзора над стручним радом, као и да овлашћеном лицу матичне библиотеке омогући непосредни надзор”. Начин вршења надзора над стручним радом, у складу са ставом 5 члана 25. уређује Народна библиотека Србије, као поверени посао. У складу са тим, управник Народне библиотеке Србије донео је *Упутство о начину вршења надзора над стручним радом у библиотекама* (Сл. гласник РС, бр.7/13) којим се уређује начин вршења надзора над стручним радом у јавним библиотекама и библиотекама организованим као организационе јединице других установа, организација, удружења и других правних лица.

Запослени у библиотеци

Члан 50. став 2. *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) утврђује се да се “на запослене у школским библиотекама, у погледу образовања, стицања звања и дозволе за рад (лиценце) примењују прописи којима се уређују основе система образовања и васпитања”.

Стандарди за библиотеке

Члан 36. став. 1 прописује да библиотека обавља своју делатност према националним и међународним стандардима у складу са којима се утврђују врсте послова и активности, као и услови и ресурси. На основу става 2. члана 36. *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) који прецизира да “националне стандарде за јавне и друге типове библиотека доноси министар надлежан за културу на предлог Народне библиотеке Србије, Библиотеке Матице српске и библиотечких стручних удружења”, донет је *Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности* (Сл. гласник РС бр. 39/13). У оквиру поменутог Правилника прописани су и национални стандарди за обављање библиотечко-информационе делатности у школским библиотекама (стандарди у погледу врсте послова и активности и стандарди у погледу услова и ресурса – простор, библиотечка опрема, библиотечко-информациони стручњаци, библиотечко-информациона грађа).

Прописи о евиденцији, обради и ревизији библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 39, став 2 актуелног *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) прописује да се “обрада библиотечко-информационе грађе и извора заснива на примени јединствене каталошко-библиографске обраде и јединственог система класификације и индексирања, као и у складу са усвојеним националним и међународним стандардима”. Став 3. и 4. члана 39. прецизира да “Народна библиотека Србије доноси националне стандарде за обраду библиотечко-информационе грађе и извора” и да се овај посао “врши као поверени”.

Члан 42. *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) прописује да су “све библиотеке у библиотечној мрежи Републике Србије, ради утврђивања стварног стања и отписа фондова, дужне да обављају ревизију библиотечко-информационе грађе и извора”.

На основу члана 43. *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) министар културе донео је *Правилник о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима* (Сл. гласник РС, бр. 47/13).

Коришћење библиотечко-информационе грађе и извора

На основу члана 30. став 2. *Закона о библиотечко-информационој делатности* управник Народне библиотеке Србије донео је *Упутство о начину рада библиотека са корисницима* (Сл. гласник РС, број 96/12), у коме се уређује начин рада с корисницима, начин пружања основних услуга и начин коришћења библиотечко-информационе грађе и извора у свим типовима библиотека у складу са законом.

Члан 40. *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) прописује да су “библиотеке обавезне да корисницима библиотеке пруже одговарајућу и квалитетну библиотечко-информациону грађу и изворе, у библиотеци или преко електронске мреже”.

Права и дужности корисника библиотеке

Чланом 29. *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) ближе се уређују права корисника. Став 1. члана 29. утврђује да свако лице-корисник библиотеке “има право приступа библиотечко-информационој грађи и изворима, било да се они чувају у библиотеци или да се њима приступа путем електронске мреже”. Став 2. истог члана прецизира да “корисник библиотеке има право на слободан приступ фондовима и библиотечко-информационој грађи и изворима, право на добијање и коришћење грађе и извора, право на помоћ и савет стручњака приликом претраживања и коришћења услуга библиотеке, у складу с правилима библиотеке”. Ставом 3. прописано је да је “свака библиотека дужна да обезбеди услове за остваривање права корисника библиотеке, укључујући и посебне корисничке групе, као и кориснике са инвалидитетом”.

Члан 30. ближе одређује дужности корисника библиотеке. Став 1. прописује да је корисник библиотеке “дужан да библиотечко-информациону грађу, изворе и опрему користи у складу са библиотечким правилима о коришћењу, а ако је оштети, отуђи или злоупотреби дужан је да надокнади насталу штету”. Став 2. члана 30. прецизира да “начин рада библиотеке с корисницима библиотеке, начин пружања основних услуга и начин коришћења библиотечко-информационе грађе и извора, прописује Народна библиотека Србије”.

Позајмица и размена библиотечко-информационе грађе и извора

Чланом 41. актуелног *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) прописано је да “библиотека која у свом фонду и бази података нема библиотечко-информациону грађу и изворе које корисник тражи, треба да их обезбеди у одговарајућој форми и у разумном року од библиотеке у земљи или иностранству путем размене или позајмице библиотечко-информационе грађе и извора”. Став 2. члана 41. утврђује да “све библиотеке у библиотечној мрежи Републике Србије, учествују у процесу размене и позајмице библиотечко-информационе грађе и извора”.

Дигитализација библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 44. став 2. актуелног *Закона о библиотечко-информационој делатности* (Сл. гласник РС бр. 52/11) прописује да “Народна библиотека Србије спроводи и координира послове на дигитализацији библиотечко-информационе грађе и извора у Републици Србији”. На основу става 3. истог члана министар надлежан за културу прописује ближе услове за дигитализацију библиотечко-информационе грађе и извора.

Правилником о ближим условима за дигитализацију библиотечко-информационе грађе и извора (Сл. Гласник 102/17) прописују се ближи услови за дигитализацију библиотечко-информационе грађе и извора у погледу сврхе, циљева и опсега дигитализације библиотечко-информационе грађе и извора, стварања дигиталних докумената, формирања и обраде дигиталних збирки и библиотека, чувања дигиталних објеката, обезбеђивања приступа дигиталним збиркама и друга питања која су од важности за вођење базе дигитализоване библиотечко-информационе грађе.

Стара и ретка библиотечка грађа

Заштита старе и ретке библиотечке грађе у школским библиотекама, као уосталом и у свим другим типовима библиотека, регулисана је *Законом о старој и реткој библиотечној грађи* (Сл. гласник РС, бр.52/11), којим се уређује заштита старе и ретке библиотечке грађе као културног наслеђа, њено чување, сређивање и обрада, као и услови и начин коришћења.

23. август 2019.године

Прилог:

Међународна документа која се односе на рад школских библиотека

1. IFLA/UNESCO Смернице за школске библиотеке. У: Гласник НБС, 1/2005, стр. 387-417, Београд, 2005.⁹
2. IFLA/UNESCO Манифест за школске библиотеке. У: Гласник НБС, 1/2005, стр. 419-422, Београд, 2005.¹⁰
3. ИФЛА манифест за библиотечку статистику (2010)¹¹

Сарадња јавних и школских библиотека

4. IFLA/UNESCO Смернице за развој јавних библиотека / у име Секције јавних библиотека припремила Радна група којом је председавао Филип Цил ; [преводио Гордана Љубановић]. – Београд : Народна библиотека Србије : Библиотека града Београда, 2005.¹²
5. IFLA/UNESCO Манифест за јавне библиотеке. У: IFLA/UNESCO Смернице за развој јавних библиотека, Београд : Народна библиотека Србије : Библиотека града Београда, 2005.¹³

⁹ Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије, http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1282 (PDF)

¹⁰ Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије, http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1283 (PDF)

¹¹ Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије, https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=2864

¹² У поглављу Задовољавање потреба корисника – Сарадња и заједничко коришћење ресурса дате су смернице за успостављање односа јавне библиотеке са локалним школама и оним делом образовног система које се односи на услуге

¹³ Доступан електронски на сајту IFLA-е, на више од 20 језика <http://www.ifla.org/VII/s8/unesco/manif.htm>

6. IFLA/UNESCO Смернице за библиотечке услуге за децу. У: Гласник НБС, 1/2006, стр. 205-209, Београд, 2006.¹⁴
7. IFLA/UNESCO Смернице за библиотечке услуге за младе. У: Гласник НБС, 1/2006, стр. 211-217, Београд, 2006.¹⁵
8. IFLA/UNESCO Manifest za digitalne biblioteke – srpski prevod. INFOteka, broj 1, maj 2012¹⁶

¹⁴ Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије,
http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1831

¹⁵ Доступно у електронском облику на сајту Народне библиотеке Србије,
http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1832

¹⁶ Доступно у електронском облику на сајту http://infoteka.unilib.rs/pdf/Srp/2012-1/INFOTHECA_XIII_3_maj_65-68.pdf